

Rob Peters

De Psalmen

*124 korte voorspelen
voor de 150 psalmen*

orgel of piano

Woord vooraf

Deze reeks voorspelen voor alle 150 psalmen is zowel bedoeld voor praktisch gebruik in de eredienst als voor studiedoeleinden. Voor de beginnende organist bieden de korte voorspelen waardevolle oefeningen in drie- en vierstemmig polyfoon spel, en ik vertrouw er op dat de muziek door de inventieve stijl ook voor gevorderde spelers aantrekkelijk zal zijn.

De voorspelen volgen de ritmiek van de psalmen (in de notatie van het Liedboek van de Kerken) op de voet, en de muziek maakt dus ook geen gebruik van maatstrepen; er is slechts een "tactus" aanwezig, geen maatverdeling. De eerste regel van iedere psalm wordt in kort bestek fugatisch bewerkt, waarbij de drie of vier stemmen verregaand onafhankelijk van elkaar bewegen. Deze "horizontale" schrijfwijze leidt tot interessante en moderne harmonieën.

Ondanks deze modernere stijl staan de voorspelen dicht bij de vocale schrijfwijze van de Renaissance-componisten en de fugatische stijl van bijvoorbeeld Sweelinck of Scheidt. Er wordt in kort bestek gebruik gemaakt van allerlei contrapuntische technieken, van eenvoudige fuga's tot complexe dubbelcanons in de omkering en vergroting. Door de verwantschap met deze oude stijlen en technieken kunnen de voorspelen goed gecombineerd worden met traditionele zettingen van de psalmen, die immers ook uit deze tijd dateren. Het verdient dus aanbeveling om in aansluiting op deze voorspelen psalmzettingen te kiezen in 16e-eeuwse, modale stijl, of deze te improviseren.

Psalmen met dezelfde melodie:

<i>Psalm 5 en 64</i>	<i>Psalm 14 en 53</i>	<i>Psalm 17, 63 en 70</i>	<i>Psalm 18 en 144</i>
<i>Psalm 24, 62, 95 en 111</i>	<i>Psalm 28 en 109</i>	<i>Psalm 30, 76 en 139</i>	<i>Psalm 31 en 71</i>
<i>Psalm 33 en 67</i>	<i>Psalm 36 en 68</i>	<i>Psalm 46 en 82</i>	<i>Psalm 51 en 69</i>
<i>Psalm 60 en 108</i>	<i>Psalm 65 en 72</i>	<i>Psalm 66, 98 en 118</i>	<i>Psalm 74 en 116</i>
<i>Psalm 77 en 86</i>	<i>Psalm 78 en 90</i>	<i>Psalm 100, 131 en 142</i>	<i>Psalm 117 en 127</i>

Enkele aanwijzingen over de wijze van spelen en registreren:

- Deze muziek is geen "programmamuziek", en beoogt niet de inhoud van de betreffende psalm muzikaal te illustreren. Er is dus geen noodzaak voor overmatig expressief spel of sterke variaties in tempo, volume en klankkleur. Dat neemt niet weg dat de verschillende "karakters" van de voorspelen goed door een creatieve registratie kunnen worden benadrukt.

- Bij de vierstemmige voorspelen kan de bas op het pedaal gespeeld worden. Dit heeft niet alleen het voordeel dat de klank door toevoeging van een 16' register voller wordt, maar het vereenvoudigt ook de zetting voor de handen. De driestemmige voorspelen kunnen manualiter gespeeld worden, maar vele lenen zich ook voor triospel, met twee klavieren en vrij pedaal. Ook is het vaak goed mogelijk om de bas in de linkerhand door toevoeging van een 16' register meer diepte te geven, terwijl de beide bovenstemmen met de rechterhand op een ander klavier worden gespeeld.

Rob Peters, augustus 2010